

Postanowienie z dnia 17 października 2008 r.

II PZ 30/08

Termin „sprawa” w rozumieniu art. 200 k.p.c. powinien być rozumiany jako wiązka roszczeń należąca do właściwości tego samego sądu i rozstrzyganych w tym samym postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy. Powoduje to określenie wartości przedmiotu sporu odrębnie dla roszczeń cywilnych i pracowniczych.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Małgorzata Gersdorf (sprawozdawca), Katarzyna Gonera.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 października 2008 r. sprawy z powództwa P.P. Spółki z o.o. w W. przeciwko Wojciechowi S. o zapłatę, na skutek zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 19 maja 2008 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 19 maja 2008 r. [...] Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie z powództwa P.P. Spółki z o.o. w W. przeciwko Wojciechowi S. odrzucił apelację strony powodowej od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieścia-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 marca 2008 r. [...].

W uzasadnieniu postanowienia odrzucającego apelację, Sąd Okręgowy wywiódł, że apelacja, od której uiszczono opłatę w wysokości 30 zł, nie została należycie opłacona, gdyż w myśl art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50.000 zł pobiera się od wszystkich podlegających opłacie pism procesowych opłatę. W motywach postanowienia Sąd Okręgowy powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 11 września

2007 r., II PZP 5/07 (OSNP 2008 nr 1-2, poz. 22), zgodnie z którą w sprawie z zakresu prawa pracy z powództwa pracownika, w której wartość przedmiotu sporu przekracza 50.000 zł, od apelacji pozwanego pracodawcy, w przypadku gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od tej kwoty, pobiera się opłatę stosunkową obliczoną od wartości przedmiotu zaskarżenia i biorąc powyższe pod uwagę uznał, iż pierwotna wartość przedmiotu sporu zawisłego przed sądem cywilnym przekraczała 70.000 zł, a zatem strona powodowa powinna uiścić od apelacji opłatę stosunkową, a nie podstawową. Strona apelująca natomiast wniosła opłatę stałą w kwocie 30 zł. Sąd Okręgowy z powołaniem się na art. 370 k.p.c. w związku z art. 130² § 3 k.p.c. odrzucił apelację strony powodowej, jako nienależycie opłaconą, błędnie pisząc o odrzuceniu apelacji strony pozwanej. Już w tym miejscu wypada wskazać, że Sąd Okręgowy we Wrocławiu w wydanym postanowieniu nie uwzględnił ani faktu, iż część roszczeń strony powodowej została przekazana do sądu pracy (ponad 30.000 zł), część zaś została rozpatrzona przez sąd cywilny. Ponadto Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę całej treści art. 130² § 3 k.p.c., a w szczególności zamieszczonego w tym przepisie sformułowania, iż ma on zastosowanie tylko do sytuacji, w których strona podała wartość przedmiotu sporu (zaskarżenia), lecz błędnie.

Postanowienie Sądu Okręgowego, zaskarżyła strona powodowa, zarzucając mu: 1) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 361 k.p.c., przez dowolne uznanie, że w rozpatrywanej sprawie „wartość przedmiotu sporu przekraczała kwotę 50.000 zł”, *ergo* wadliwe uznanie, „iż strona powodowa winna uiścić od apelacji opłatę stosunkową” obliczoną od wartości przedmiotu zaskarżenia; 2) naruszenie art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c., przez przyjęcie, że także prawomocnie zasądzona powódce kwota w postępowaniu cywilnym była objęta sprawą „z zakresu prawa pracy” ; 3) naruszenie art. 370 k.p.c. w związku z art. 130² § 3 k.p.c., przez wadliwe uznanie, że wniesiona przez powódkę apelacja została niewłaściwie opłacona, w sytuacji gdy strona powodowa uiściła od apelacji prawidłowo opłatę podstawową w kwocie 30 zł, i wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do merytorycznego rozpoznania apelacji z uwzględnieniem kosztów postępowania zażaleniowego.

Zdaniem skarżącej istota zagadnienia sprowadza się do prawidłowego ustalenia (a więc i oceny), jaka w niniejszej sprawie była wartość przedmiotu sporu, a w konsekwencji odpowiedzi na pytanie, czy wartość przedmiotu sporu przekraczała kwotę 50.000 zł, co z kolei warunkowało dokonanie oceny, czy wartość przedmiotu

zaskarżenia określona w apelacji jest niższa od tak ustalonej wartości przedmiotu sporu. W tym tylko ostatnim przypadku aktualizowałaby się sytuacja określona w dyspozycji art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - stosownie do przywołanej w zaskarżonym postanowieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2007 r., II PZP 5/07 - obligująca do uiszczenia opłaty stosunkowej obliczonej od wartości przedmiotu zaskarżenia

Skarżąca wyjaśniła też, że Sąd Okręgowy przyjął, na potrzeby wyliczenia należnej w sprawie opłaty od apelacji, iż wartość przedmiotu sporu wynosiła 75.267,91 zł, jakkolwiek niespornie Sąd Rejonowy co do takiej wartości żądania w ogóle nie procedował. Sąd dokonał więc kumulacji roszczenia powódki, zarówno tego, które rozstrzygnięte zostało w postępowaniu cywilnym (prawomocnie), jak i tego, które dotyczyło wyłącznie roszczenia ze stosunku pracy. Przyjął zatem jako wartość przedmiotu sporu pierwotną wartość roszczenia, z którym strona powodowa występowała do sądu cywilnego. W trakcie procesu część roszczeń została jednak przekazana do sądu pracy (art. 200 k.p.c.).

Zdaniem strony powodowej stanowisko Sądu Okręgowego uznać należy za wadliwe. Przez sprawy z zakresu prawa pracy, stosownie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, rozumie się bowiem sprawy o roszczenia ze stosunku pracy lub z nim związane (art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c.). Powództwo objęte niniejszym postępowaniem związane ze stosunkiem pracy dotyczyło wyłącznie kwoty 31.325,69 zł, a oceny tej nie zmienia fakt, iż zawarte było poprzednio (przed zniesieniem postępowania co do roszczenia ze stosunku pracy) w jednym pozwie z roszczeniami cywilnoprawnymi. W pozostałym bowiem zakresie sprawa nie jest, i nigdy nie była, sprawą z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 35 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Dokonana w tej sytuacji kumulacja roszczenia z zakresu prawa pracy z roszczeniami pozostałymi zawartymi we wniesionym przez powódkę pozwie obejmującym roszczenia cywilnoprawne nie może wyznaczać wartości przedmiotu sporu w postępowaniu prowadzonym w sądzie pracy (taka sama sytuacja zaistniałaby, gdyby Sąd w postępowaniu cywilnym *a limine* uznał się za niewłaściwy co do roszczenia w zakresie 31.325,69 zł i w tej części roszczenie przekazał sądowi pracy).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione, a zaskarżone postanowienie wymaga uchylecia. Ma rację skarżący, iż przekazanie do sądu pracy według właściwości części roszczeń zamieszczonych w jednym piśmie procesowym zawierającym pozew, wymaga by roszczenia te były oceniane odrębnie, jako samodzielne roszczenia wynikające ze stosunku pracy i niezwiązane procesowo, w tym w zakresie wartości przedmiotu sporu, z roszczeniami cywilnoprawnymi. Tym samym trzeba uznać, iż termin „sprawa” w rozumieniu art. 200 k.p.c. powinien być rozumiany jako wiązka roszczeń należąca do właściwości tego samego sądu i rozstrzyganych w tym samym postępowaniu (tu: w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy). Taka wykładnia wymaga odrębnego badania wartości przedmiotu sporu dla roszczeń cywilnych i odrębnego dla roszczeń prawnopracowniczych nawet wówczas gdy pierwotnie były błędnie zamieszczone w jednym pozwie.

Ponadto trzeba dodatkowo podnieść, iż zgodnie z art. 130² § 3 k.p.c. odrzuceniu bez wezwania o uiszczenie opłaty podlegają te pisma wniesione przez zawodowego pełnomocnika procesowego obejmujące środki odwoławcze lub środki zaskarżenia, które podlegają opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia, a opłata ta nie została opłacona w ogóle lub została opłacona nieprawidłowo w stosunku do przedmiotu sporu wskazanego przez stronę. *Ad casum* natomiast od apelacji została uiszczona opłata podstawowa, zgodna ze wskazaną przez stronę powodową wartością przedmiotu sporu. Zgodnie z art. 126¹ § 1 k.p.c. stanowiłoby brak formalny apelacji, który powinien zostać uzupełniony w trybie art. 130 § 1 k.p.c. Błędne podanie przez stronę wartości przedmiotu sporu nie może stanowić podstawy odrzucenia środka zaskarżenia, z uwagi na pominiętą przez sąd odwoławczy treść art. 130² § 5 k.p.c., wyłączającą zastosowanie art. 130² § 1 i 3 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2007 r., II PZ 26/07, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 258).

Ad casum nie było zatem możliwe odrzucenie apelacji bez wezwania do zweryfikowania wartości przedmiotu sporu i bez wezwania do uzupełnienia opłaty, gdyż - powtórzmy to raz jeszcze - art. 130² § 5 k.p.c. jednoznacznie wyłącza stosowanie art. 130² § 3 k.p.c., a nie ma podstaw do przyjęcia reguł podobnych do odrzucenia skargi kasacyjnej ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Apelacja jest bowiem dopuszczalna bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, a art. 130² § 3 k.p.c. nie wprowadza „innej przyczyny niedopuszczalności apelacji” w rozumieniu art. 370 k.p.c., lecz szczególną sankcją za nienależyte jej opłacenie.

Z tych względów na zasadzie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

=====